

Nr 695

Av fröken Ager m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 105, angående anslag till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning, m. m.

Husmödrarna är vårt lands största yrkesgrupp, och betydelsen av deras arbete för det enskilda hemmet liksom för samhällsekonomin är av den största räckvidd. Deras legitima krav på forskning inom hemarbetets område och på en snabb och effektiv upplysning angående denna forsknings resultat kan inte längre åsidosättas. Hittills har de åtgärder som i detta avseende vidtagits varit högst otillräckliga. I synnerhet har det brustit, när det gäller att meddela husmödrarna och hemmen den erforderliga upplysningen. Den institution, Hemmens forskningsinstitut, som nu ett tiotal år verkat på detta område, har icke haft tillräckliga resurser för att genomföra sitt arbetsprogram eller sprida kännedom om sin verksamhet. Det har bl. a. vid opinionsundersökningar, som på senaste tiden gjorts bland husmödrarna, visat sig, att ett förbluffande stort antal av dem inte ens hört talas om Hemmens forskningsinstitut. Det är därför nödvändigt att en förstärkning sker av resurserna såväl för forskningsverksamhet som konsumentupplysning.

Det förslag som framlagts i proposition nr 105, på grundval av den »promemoria angående konsumentvaruforskning och konsumentupplysning med vissa förslag rörande organisationen och finansieringen av den statliga eller statsunderstödda verksamheten på området, avgivet av inom handelsdepartementet tillkallade utredningsmän den 12 december 1955», avspeglar visserligen ett positivt intresse för dessa frågors lösning. Men tyvärr har detta stora frågekomplex, omfattande såväl forskning som konsumentupplysning, icke bearbetats så utförligt att promemorians förslag kan läggas till grund för en framtida organisation av verksamheten. Det är ytterst angeläget att en riktig grundval lägges för det betydelsefulla arbete det här är fråga om, så att en snabb och effektiv expansion kan ske på området. Vi beklagar också allvarligt, att remisstiden varit så kort tilltagen, att inte ens de organisationer som varit mest intresserade för frågorna och arbetat mest intensivt på deras tillfredsställande lösning haft möjligheter att grundligt penetrera denna eller lägga fram alternativa förslag. Utredningen har heller icke diskuterat andra möjligheter än ett förstataligande av Hemmens forskningsinstitut eller lagt fram något jämförelse-material.

Ett stort antal av de organisationer, icke minst på näringslivets område,

till vilka promemorian varit remitterad, har också ställt sig tveksamma till åtskilliga av de framlagda förslagen. I dessa remissuttalanden konstateras bl. a., att utredningsmännen inte gjort någon undersökning om hur det närmast aktuella konsumentvaruområdet skall avgränsas eller hur den lämpligaste arbetsfördelningen skall vara mellan å ena sidan statliga eller statsunderstödda institutioner och å andra sidan producenterna och deras organ. Inte heller har de diskuterat de lämpligaste formerna för konsumentupplysning eller inom vilka sektorer behov av ökade resurser faktiskt framträtt. Vidare råder mycket delade meningar om organisationen av det föreslagna statens institut för konsumentupplysning liksom om det föreslagna konsumentrådet. Olika uppfattningar råder också om namngivandet av de vid institutet undersökta varorna.

Vad organisationen av det statliga forskningsinstitutet beträffar bör denna enligt vår uppfattning tillförsäkra institutet en fullt självständig ställning. Vidare bör lönesättningen för personalen vara sådan att man till institutet kan knyta fullt kvalificerade personer, såväl när det gäller forskning som upplysning. I detta avseende kan det framlagda förslaget inte godtagas. Vi finner det också mycket angeläget, att hushållspedagogerna erhåller en sådan ställning, att deras sakkunskap fullt ut kan utnyttjas inom institutet och den värdefulla kontakt de redan har med konsumenterna kan helt tillvaratagas. Inte minst fordras det av institutets blivande chef, att denna besitter inte endast administrativ och organisatorisk sakkunskap utan också erfarenhet på hemarbetets område och en överblick över de många detaljerade problem som det här gäller. Namnet »Statens institut för konsumentfrågor» innebär i sig självt vissa risker för att arbetsområdet blir så omfattande att institutet förlorar den omedelbara kontakten med hemforskningen. Enligt vår uppfattning behöver även i framtiden hemmen och husmödrarna sitt speciella organ. Konsumentrådets sammansättning förefaller oss även i detta avseende mindre tillfredsställande. En ökad konsument- och husmodersrepresentation är där erforderlig.

Ovanstående synpunkter understryker vår uppfattning, att dessa frågor är så komplicerade att de fordrar en grundligare bearbetning än vad som varit fallet. Denna överarbetning bör omedelbart igångsättas och förnyat förslag föreläggas 1957 års riksdag. Vi förutsätter att i detta förslag hemforskning och konsumentupplysning tillgodoses på ett betydligt effektivare sätt än i Kungl. Maj:ts proposition nr 105. Under avvaktan på denna översyn bör anslaget till Hemmens forskningsinstitut ökas till 750 000 kronor och ges i form av reservationsanslag, så att Hemmens forskningsinstitut inom denna kostnadsram redan nu kan förstärka sitt upplysningsarbete.

Med stöd av det som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte

1) avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 105;

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att frågan om

formerna för konsumentvaruforskningen och konsumentupplysningen blir föremål för en översyn, så att ett förslag, som mer effektivt tillgodoser behovet av en ökad hemforskning och konsumentupplysning, kan föreläggas 1957 års riksdag; samt

3) till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag på 750 000 kronor.

Stockholm den 4 april 1956

Ruth Ager

Ingrid Andrén

Gustaf Kollberg